
GENTSE MEMORIEDAGEN: 5 JULI

5 Juli 1323

Willem Wenemaer en zijn vrouw richten in hun huis een gesticht in voor armen en zieken.

Na het sneuvelen van Willem in 1325 bepaalde zijn weduwe dat de lieden, 20 in getal, zouden opgepast worden door “eenen broeder en twee zusters”, door de gouverneurs van het huis aangesteld. In 1330 werden zij vervangen door 3 kloosterlingen.

Willem werd begraven in de kapel van het godshuis.

Uniek overblijfsel van het Wenemaer's Hospice.

De weduwe van Wenemaer, Margaretha 'sBrunen liet zich, na het kloosterkleed aangenomen te hebben, wijden als eerste overste van het hospice.

In 1566 werd het godshuis geplunderd, maar in 1588 werd alles weer opgebouwd, en dit door toedoen van de Gentse mecenas Laureins Van den Haute. De nieuwe kapel werd gewijd aan de H. Laurentius en sindsdien werd het Wenemaer's Hospice ook gekend onder de naam St-Laurentiusgodshuis.

De Saint-Genois geeft volgende beschrijving van het interieur: "Men treedt in het Gesticht langs een kleine deur waarboven het beeld van den H. Laurentius in een nis geplaatst is. Een lange gang geeft uit op een hofken waar de reine huisjes van de bewoonsters zijn. Rechts is de kapel, tamelijk groot en wel versierd; op het altaar den H. Laurentius toegewijd, hangt een schilderij door De Craeyer, den "Marteldood des Heiligen" voorstellende. Enige kleine schilderijen, schone kerkornamenten en de koperen gedenkplaten van des stichters graf maakten den rijkdom der kapel uit".

Deze gedenkplaten werden toevallig teruggevonden. Toen in 1864 de oude Tolhuissluis opgeblazen werd vond men een hele boel grafplaten die gediend hadden als funderingen bij de vorige bouw, daaronder deze van Wenemaer en zijn vrouw. Zij berusten nu in Bijlokemuseum.

Het godshuis werd afgeschaft in 1866 en de aldaar verzorgde vrouwen werden overgebracht naar het St-Antoniushof. De gebouwen werden grotendeels afgebroken in 1875 om plaats te maken voor de nieuwe vlees- en vishalle.

Bij de afschaffing van het godshuis bewaarde een van de zusters, Thérèse Van den Berghe, het beeld van de H. Laurentius in haar huis. Zij woonde het laatst in het Oud Begijnhof alwaar de mensen de H. Laurentius kwamen aanroepen. Na haar dood werd het beeld in de kerk van St-Elisabeth geplaatst.

Het tympaan van de ingang deur werd teruggevonden op 11 Januari 1908 tijdens werken uitgevoerd in een huis op het Veerleplein 9. Het beeld van de H. Laurentius werd terug in de nis geplaatst in 1909.

Het schilderachtig toegangspoortje is het enige wat nu nog overblijft van het Wenemaer's Hospice.

5 Juli 1453

Jacques de Lalaing sneuvelt te Poecke in een gevecht tegen de Gentenaars.

Het was in 1445 dat hij hier sensatie verwekte. In dat jaar hield Filips de Goede hier het 7e Kapittel van het Gulden Vlies. Dit ging gepaard met grote feestelijkheden en ceremonieën, godsdienstplechtigheden en... toernooien. Deze toernooien vormden altijd een zeer feestelijk gebeuren dat bijgewoond werd door de adel op de bevoorrechte plaatsen en de anderen op grotere afstand. In Gent grepen deze toernooien traditioneel plaats op de Vrijdagmarkt. De bedoeling was niet direct de tegenstander te doden, maar het waren toch geen spelletjes voor kostschoolmeisjes.

Onder de toeschouwers was er vanzelfsprekend Filips de Goede, zijn toen 12-jarige zoon Karel de Stoute en de Hertog van Orléans, zoon van de Koning van Frankrijk.

Deze keer was er toch iets speciaals: een vreemde edelman, een geduchte Siciliaanse ridder zonder vrees of blaam, genaamd Jehan Bonifacio, daagde de dapperste Vlamingen uit om zich met hem te komen meten. Hij was dus nogal zeker van zijn stuk. Bijgevolg krioelde het niet van kandidaten om de handschoen op te nemen. Eén deed dat wel en dat was Jacques de Lalaing.

Het was Filips de Goede die hem tot ridder bewapende op de plaats van het toernooi.

Het wapenspel begon met het steken der lansen te paard. Deze kamp duurde 3 uren en de Siciliaan behaalde een licht voordeel.

De volgende dag kwam dan de hoofdschotel: een gevecht te voet met zwaard en bijl. De beide van top tot teen gewapende krijgers die aanvoelden dat ze elkaar waard waren waren er op gebrand de overwinning te behalen. Heftig met hun bijl zwaaiend wierpen zij zich op elkaar. Bonifacio die veel ervaring had probeerde zijn tegenstander in het gezicht te treffen, maar de Lalaing die bevoordeeld was door zijn reusachtig gestalte had geen moeite om de slagen af te weren. Na deze introductie ging hij zelf ten aanval over en trachtte met welgemikte slagen de helm van de Siciliaan te verbrijzelen, maar ook dat was toch maar een wensdroom. Bonifacio probeerde het dan met een trucje: hij wierp ineens zijn bijl op de grond en greep bliksemsnel met zijn linkerhand de bijl van zijn totaal verraste tegenstander, trok zijn vlijmscherp zwaard, maar de Lalaing had zich reeds bevrijd en ging zelf tot de aanval over en deze keer zou het slecht afgelopen zijn met de Siciliaan, ware het niet dat Filips de Goede op aandringen van de Hertog van Orléans de arm ophief om de strijd te staken.

5 Juli 1791

Blijde Intrede te Gent van Albert von Saksen-Teschen met Marie-Christine.

Deze Gouverneur-Generaal der Nederlanden werd geboren in 1738. Hij was getrouwd met Marie-Christine, de zuster van Jozef II.

Op 31 Juli 1781 vertegenwoordigde hij Jozef II bij zijn inhuldiging als Graaf van Vlaanderen. Hij legde er de eed af op de Vrijdagmarkt.

Het is na de Oostenrijkse Restauratie dat wij hem hier terugzagen. Dit ging natuurlijk gepaard met tal van plechtigheden.

“Om drie uur nemen de hoogbaljuw, de twee voorschepenen en de raads-pensionaris Diericx plaats op eenen theater welke aan de Keizerpoort is opgetimmerd en wachten daar de gouverneurs der Nederlandsche provinciën af.

Om 4 1/2 uur kondigt het kanon hunne aankomst aan; zij zijn gezeten in eene “praalkoets” getrokken door acht paarden. De aartshertogin Maria Christina is

zeer prachtig gekleed en vergezeld van haren gemaal Albert, prins van Saksen en hertog van Teschen, gouverneur en kapitein-generaal der Oostenrijksche Nederlanden.

De hoogbaljuw biedt hen onder eene kleine aanspraak de sleutels der stad aan. Een belangrijke stoet leidt de doorluchtige bezoekers naar de abdij van St-Pieters, waar zij moesten logeren:

Een detachement dragonders van het regiment van generaal Baillet de Latour. De trompetters en de timbalier der stad.

De "Vischcoopers (22) rooden frak en zwarte parementen, gele vest en broek.

De Vleeschouwers (32) groene frak, met roode parementen, gele broek.

Een koets met 4 paarden voor het gevolg der gouverneurs.

De koets der hertogen omringd van 100 mannen van het gilde van St-Michiel met brandende toortsen.

Het Magistraat.

De vier hoofdgilden.

De Stadswakende mannen.

Eene afdeling dragonders.

De triomfklokken luiden, de beiaard speelt, het kanon dondert.

Het garnizoen heeft in de straten en aan de vierwegen post gevat.

De afgevaardigden van het Magistraat verlaten den stoet aan het klein Vleeschhuis.

Om 7 uur trekt een geschilderde wagen, met 4 paarden, geladen met een vat rooden en een vat witten wijn naar de abdij van St-Pieters, waar deze wijn door het Magistraat aan de gouverneurs aangeboden wordt; deze ontvangen nu de geestelijke en wereldlijke overheden.

's Avonds wonen zij de vertooning bij in den schouwburg van St-Sebastiaan. Vervolgens gingen zij naar "de aengenaeme verlichtinge van Lanternen waarmede geheel den Kouter binnen de boomen verciert was; van wederkanten waeren twee theaters opgerigt voor hunne KK.HH. ende hun gevolg ende in het middel van den omtrek der verligtinge sag men vanwedersyden eenen theater met turcx musiq alle verciert met konstiglyk verlichte zegebogen."

Albert von Saksen-Teschen stierf op 10 Februari 1822.

5 Juli 1840

Venetiaanse feesten in Gent. De Coupure is toverachtig verlicht wanneer 3 boten met zangers en muzikanten hun tocht aanvangen.

5 Juli 1852

Dood te Gent van Jacques Kesteloot.

Deze geneesheer werd geboren te Nieuwpoort op 9 Oktober 1778.

Hij speelde een voorname rol in de wordingsjaren van de Universiteit. Het is mede onder zijn invloed dat de Universiteit hier gesticht werd. Hij woonde toen in Den Haag. Hij had zijn studies gedaan aan de Universiteit van Leiden.

Hij was goed bevriend met Anton Falck en was raadgever van Willem I.

Bij de stichting van de Universiteit alhier was hij een van de 4 professoren die benoemd werden in de Faculteit Geneeskunde.

Bij de inhuldiging van de Aula in 1826 sprak hij voor het eerst een rede uit in het Vlaams.

Als geneesheer en kunstliefhebber was hij gedurende het Hollands tijdperk een der leidende figuren in het Gents stadsleven.

Hij was 2 maal Rector: van 1825 tot 1826 en van 1834 tot 1835. In deze beginperiode wisselde het Rectoraat ieder jaar. Hij was de laatste verkozen Rector. Na hem werden ze benoemd door de Koning.

Op 13 April 1846 ging ter zijner ere een jubelfeest door in het Casino met toespraken van Van Duyse, Ledeganck, Snellaert en Conscience.

5 Juli 1906

De Gentenaars winnen voor de eerste maal de fameuze roeiwedstrijd in Henley. De 2 Gentse roeiverenigingen, de "Club" en de "Sport" hadden een gemengde ploeg naar de beroemde jaarlijkse regatta in Henley gestuurd, 4 roeiers van elk in de formatie aan dewelke nog steeds het meest belang gehecht wordt: de acht-riem.

De Gentenaars hadden zich zonder moeite door de "éliminatoires" doorgewerkt en op 5 Juli 1906 was dan de grote dag van de finale gekomen. En toen kwam die fameuze donderslag in de heldere, blauwe Engelse hemel, het ondenkbare gebeurde: Gent klopte de ploeg van "Trinity Hall Cambridge". De "Grand Challenge Cup" die sedert het bestaan van de "Royal Henley Regatta" in 1839 nooit Engeland verlaten had, werd nu voor de eerste maal, na 67 jaar, meegepikt door die Gentenaars.

Wanneer zij dan een week later 's avonds in de Zuidstatie aankwamen was Gent te klein om al het volk op te vangen. Rond het station en in de Vlaanderenstraat kon men op de koppen lopen. Brabançonne, bloemen, grootse stoet met 3 muziekkorpsen en 65 verenigingen met hun vaandel. Tocht naar het Stadhuis via een kleine omweg: Vlaanderenstraat, Laurentplein, Brabantdam, Kouter (waar ze bedolven werden onder de bloemen), Veldstraat, Korenmarkt.

Op het stadhuis toespraak van Burgemeester Braun die al niet minder enthousiast was dan al de anderen. Op een tafel waarrond de gloriejke overwinnaars en heel de Gemeenteraad geschaard waren, stond de zo vurig betwiste "Grand Challenge Cup". Een te gecompliceerd woord voor de meeste Gentenaars die er onmiddellijk de "Fãoze" van gemaakt hadden.

De Burgemeester zei onder meer: “Wij kunnen niet onverschillig blijven voor een zuldanic schitterend succes. Het Stadsbestuur heeft beslist medailles van verschillende grootte te laten slaan: 2 grote voor de Clubs en 11 kleine voor de roeiers, de stuurman en de trainers.

Na de plechtigheid op het Stadhuis ging de stoet onder massale belangstelling verder langs de Mageleinstraat, Koestraat, Korte Dagsteeg, de Lammerstraat, zo naar de Kuiperskaai waar in de “Valentino” een groot feest werd gehouden. Hoeveel keren die dag (en nacht) het gekende refreintje “Wij hèn de fâoze meegebroocht” weerklonken heeft, zal niemand bij benadering kunnen zeggen. Nog 2 maal zouden de Gentenaars deze stunt herhalen: het jaar nadien en nog eens in 1909.

5 Juli 1911

Geboorte te Gent van Ignace De Sutter.

Deze priester, componist en muziekpedagoog schreef een “Inleiding tot het muziek beluisteren”. Hij componeerde vele liederen, waaronder “Singhet ende weset vro”.

Hij stierf te Belsele op 10 Augustus 1988.

5 Juli 1941

Eerste opvoering van het eerste stuk van Romain Deconinck in de “Minard”: “Past op de velodieven”.

5 Juli 1955

Dood te Gent van Gustave Magnel.

Hij werd geboren in Essen op 15 September 1889.

Hij behaalde aan onze Universiteit zijn diploma van Ingenieur van Bruggen en Wegen, werd er Buitengewoon Hoogleraar in 1932 en Gewoon Hoogleraar in 1937.

Internationale reputatie op het gebied van de betonbouw, inzonderheid het span-beton.

De St-Niklaaskerk is veel aan hem verschuldigd.

Het is trouwens onder zijn impuls dat in 1936 de vereniging “De Vrienden van de St-Niklaaskerk” gesticht werd.

Hugo COLLUMBIEN